Emro Science and Education
Open-access scientific journal
Journal homepage: https://journal.emro.uz
OPEN ACCESS

CONFERENCE PAPER OPEN ACCESS

Vol. 1 No. 4 (2024) · “Milliy iqtisodiyotni barqaror rivojlantirish va yuqori iqtisodiy o‘sish sur’atlarini t... DOI: 10.5281/zenodo.24321046

ta’minlashning ustivor yo‘nalishlari” mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy anjuman

чиқаришни янада ошириш чора-тадбирлари муҳокамаси бўйича ўтказилган видеоселектор йиғилиши// https://president.uz/uz/lists/view/6649.

5. Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Олий Мажлис ва Ўзбекистон халқига Мурожаатномаси, 2022 йил 20 декабрь, https://president.uz/uz/lists/view/5774.

INSON KAPITALINI RIVOJLANTIRISHNING MILLIY BARQAROR RIVOJLANISHDAGI AHAMIYATI

Maxmudov Sherali Xusanovich
PhD, dotsent v.b., Guliston davlat universiteti, Raqamli iqtisodiyot va innovatsiyalar fakulteti dekani
Sherxanov Iftixor Abdulrazzoqovich
Iqtisodiyot ta’lim yo‘nalishi 2-bosqich magistri

Barqaror rivojlanish maqsadlari mahalliy va milliy darajadagi taraqqiyotni rivojlantirish uchun ham muhimdir. Shuning uchun milliy va mahalliy hukumatlar asosiy rolni bajarishi kerak. Barcha insonlar, er va jamiyat uchun barqaror kelajakni yaratish ular o‘z majburiyatlarini belgilab olishlari kerak. O‘zbekiston Respublikasi BMT bilan hamkorlikda Barqaror rivojlanish maqsadlarIga erishish uchun amaliy ishlarni amalga oshirmoqda. Qashshoqlikni bartaraf etish, ta'lim, sog‘liqni saqlash, ijtimoiy himoya va bandlik sohasida, shuningdek, iqlim o‘zgarishiga qarshi kurashish va atrof-muhitni muhofaza qilish sohalaridagi qator muammolarni hal qilish bo‘yicha sa'y-harakatlar amalga oshirilmoqda.

Inson kapitali sifatini ta’minlash barqaror rivojlanish maqsadlariga erishishning muhim omili sifatida, har qanday mamlakat hukumatining ustivor vazifalaridan biridir, shundan kelib chiqqan holda, har bir mamlakat yosh avlodning kelgusida jamiyatda munosib o‘rin egallashi va raqobatbardosh kadrga aylanishi, hayotda muvaffaqiyatga erishishiga xizmat qiluvchi bilim va ko‘nikmalarni egallashlari uchun barcha shart-sharoitlarni yaratishi muhim ahamiyat kasb etadi.

Inson va uning qobiliyatlari, bilim, malakasi har qanday jamiyat farovonligi va davlat iqtisodiy taraqqiyotining asosiy omiliga aylangan bugungi kunda O‘zbekistonda ham inson kapitali, shubhasiz, ijtimoiy iqtisodiy siyosatning ustuvor yo‘nalishi sifatida namoyon bo‘lmoqda. Chunki inson kapitalini rivojlantirish — innovatsion iqtisodiyot, bilimlar iqtisodiyoti, investitsiyalar, global axborot tizimlari, eng yangi texnologiyalar va biznesning yangi shakllarini rivojlantirishning zarur sharti sanaladi. Zamonaviy iqtisodiyotning innovatsion rivojlanishi, rivojlangan mamlakatlarida “bilimlar” iqtisodiyotining shakllanishi ijtimoiy munosabatlar tizimidagi shaxsning mavqeini o‘zgartirishga, “rasmiy bilimlarning nomoddiy kapitalga” aylanishiga olib keladi. Shaxsning ijodiy salohiyatini faollashtirish, iqtisodiy va ijtimoiy jarayonlarda inson kapitalining ahamiyatini oshirishga qaratilgan mehnatni tashkil etishning antropotsentrik modelini kuchaytirishga olib keladi.

O‘zbekiston huquqiy, dunyoviy, demokratik va ijtimoiy davlat bo‘lmish Yangi O‘zbekistonni barpo etish siyosatini qat’iy davom ettirishini, mamlakatimiz “Inson qadri va manfaatlari uchun” degan ezgu g‘oya asosida demokratiya va adolat tamoyillarini mustahkamlashga qaratilgan tub islohotlar yo‘lidan dadil ilgarilab borayotganligiga dunyo ahli guvoh bo‘lmoqda. Izchil davom etayotgan islohotlar natijasida va xalqning turmush darajasini oshirishga qaratilgan siyosat tufayli mamlakatimizda 2017 yildan buyon kambag‘allik ikki barobarga kamayib, bu ko‘rsatkich 2030 yilgacha yana 7 foizga

Published: 23.12.2024
Cite this article: Maxmudov Sherali Xusanovich, Sherxanov Iftixor Abdulrazzoqovich (2024). Inson kapitalini rivojlantirishning milliy barqaror rivojlanishdagi ahamiyati. Emro Science and Education, 1(4). https://doi.org/10.5281/zenodo.24321046
© 2024 The Author(s). Published by Emro Science and Education. This is an open access article.

tushirilishi rejalashtirilgan, sog‘liqni saqlash, ta’lim va boshqa ijtimoiy xizmatlar bilan ta’minlash ko‘lamini bir necha bor oshirishni belgilagan. “Inson kapitalini rivojlantirish va kreativ yosh avlodni tarbiyalash – O‘zbekiston o‘z oldiga qo‘ygan strategik vazifalardan biridir”, –deya ta’kidladi Prezidentimiz. “Biz hamma uchun ochiq va sifatli ta’limni kambag‘allikka barham berish, xalq farovonligini oshirish va barqaror iqtisodiy o‘sishga erishishning eng samarali omili, deb bilamiz. Mamlakatimiz oxirgi yillarda bu borada katta tajriba to‘pladi – ta’lim tizimi tubdan o‘zgarmoqda. O‘tgan olti yilda maktabgacha ta’limdagi qamrov 21 foizdan 70 foizga, oliy ta’limda esa 9 foizdan 38 foizga etdi. 2030 yilga qadar har bir bolaning bog‘chaga qatnashi, maktabni bitirayotgan har ikki o‘quvchining biri esa oliygohda o‘qishi uchun imkoniyat yaratiladi”[1].

Uzoq muddatli farovonlik nafaqat qo‘shimcha ish o‘rinlari yaratadigan, balki yuqori darajadagi kasblarda ham samaradorlikni oshiruvchi tarkibiy o‘zgarishlarni talab qiladi. O‘zbekiston yanada gullab - yashnashi va iqtisodiyoti murakkablashishi bilan mamlakat inson kapitaliga — odamlar hayoti davomida to‘plangan bilim, ko‘nikma va sog‘liqqa tobora ko‘proq tayanadi va o‘sishni rag‘batlantiradi. Shunga qaramay, bugungi kunda O‘zbekistonda tug‘ilgan bola o‘z inson kapitali salohiyatining faqatgina 62 foizidan foydalanishga erishishini kutishimiz mumkin. Bo‘shliqni yopish iqtisodiy o‘sishni jamiyatning eng kambag‘al va eng izolyatsiya qilingan a’zolari orasida adolatli daromad o‘sishiga aylantirishga e’tibor qaratish orqali salohiyatni oshirish va iqtisodiyotda ishtirok etishni talab qiladi. O‘zbekistonning barcha hududlarida - yuqori sifatli ta’lim, samarali sog‘liqni saqlash va ishonchli ijtimoiy himoya orqali odamlarga sarmoya kiritish aholining imkoniyatlardan to‘liq foydalana olishini ta’minlashi zarur[3].

Inson kapitali sifatini ta’minlash barqaror rivojlanish maqsadlariga erishishning muhim omili sifatida, har qanday mamlakat hukumatining ustivor vazifalaridan biridir, shundan kelib chiqqan holda, har bir mamlakat yosh avlodning kelgusida jamiyatda munosib o‘rin egallashi va raqobatbardosh kadrga aylanishi, hayotda muvaffaqiyatga erishishiga xizmat qiluvchi bilim va ko‘nikmalarni egallashlari uchun barcha shart-sharoitlarni yaratishi muhim ahamiyat kasb etadi.

Xulosa sifatida aytish mumkinki, inson kapitali milliy barqaror rivojlanish maqsadlariga erishishda hal qiluvchi omil hisoblanadi. O‘zbekistonda inson kapitalini rivojlantirish bo‘yicha olib borilayotgan islohotlar muhim bo‘lsa-da, bu jarayonni jadallashtirish uchun qo‘shimcha strategik choralar talab etiladi. Strategik choralarni amalga oshirish orqali inson kapitalini rivojlantirish hisobiga milliy barqaror rivojlanish maqsadlariga erishish mumkin bo‘ladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoevning BMT Bosh Assambleyasi 78-sessiyasida tarixiy nutqi. 5sentabr 2023-yil.

2. O‘zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo‘mitasining ma’lumotlari. 2017-2023 yillar.

3. https://www.vsemirnyjbank.org/ru/news/press-release/2022/05/18/uzbekistan-systematic-country-diagnostic.

INSON KAPITALINI RIVOJLANTIRISH – MILLIY BARQAROR RIVOJLANISH MAQSADLARIGA ERISHISHNING USTUVOR YO‘NALISHI SIFATIDA